

УДК 347.965.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-210-215

Боса Ірина Вадимівна,

аспірантка кафедри публічного управління та адміністрування

Національної академії внутрішніх справ

e-mail irinabosa3@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0005-2913-8366>

ГАРАНТІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОЗНАКИ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ

Статтю присвячено з'ясуванню змісту гарантій адвокатської діяльності, визначення їх ознак та механізму реалізації. З метою реалізації поставленого завдання проаналізовано публікації науковців-адміністративістів, які здійснювали досліджували окресленої проблеми. Актуалізовано що адвокатура, виступаючи одним із складових елементів системи правосуддя, потребує нагального застосування реформаційних заходів, покликаних забезпечити дотримання гарантій адвокатської діяльності з боку державних інституцій. З'ясовано зміст дефініції «гарантії адвокатської діяльності».

Сформульовано авторське визначення дефініції «гарантії адвокатської діяльності», гарантії адвокатської діяльності – визначаються як елемент правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що представляє собою встановлені або санкціоновані державою на рівні закону способи та умови провадження адвокатської діяльності, які забезпечують повноцінну реалізацію професійних та соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

Констатовано що складниками гарантій адвокатської діяльності є правова форма регламентації гарантій, суб'єкти що застосовують гарантії адвокатської діяльності, повноваження суб'єктів, які застосовують гарантії.

Визначено що має місце неузгодженість положень матеріального і процесуального права, якими врегульовано процес реалізації гарантій адвокатської діяльності, крім того, для створення належних умов забезпечення дотримання гарантій має повноцінно реалізовуватись дія принципів незалежності адвокатури та конфіденційності її діяльності.

Встановлено що рівень повноти дотримання гарантій адвокатської діяльності безпосередньо пов'язаний із рівнем розвитку правової свідомості суспільства та досконалістю політичної системи, саме ці складові чинять основний вплив на ступінь розвитку інституту адвокатури та рівень професійності адвокатів.

Ключові слова: адвокатура, гарантії адвокатської діяльності, захист особи, механізм реалізації, правомірне поведінка.

Bosa I. WARRANTIES OF LAWYER ACTIVITY: SIGNS AND IMPLEMENTATION MECHANISM.

The article is devoted to clarifying the content of guarantees of advocacy, defining their features and the implementation mechanism. In order to implement the task, the publications of administrative scientists who researched the outlined problem were analyzed. It has been updated that the legal profession, acting as one of the constituent elements of the justice system, needs the urgent application of reform measures designed to ensure compliance with the guarantees of lawyer activity by state institutions. The content of the definition of "lawyer's guarantee" has been clarified.

The author's definition of the definition of "guarantee of advocacy" has been formulated, guarantees of advocacy are defined as an element of the legal status conferred on a lawyer as a member of the system of justice administration bodies, which is the methods and conditions of advocacy established or sanctioned by the state at the level of law, which ensure a full-fledged implementation of professional and social tasks of the Institute of Advocacy, guarantee its autonomy from state authorities, local self-government bodies and their officials.

It has been established that the legal form of guarantee regulation, the entities that apply the guarantees of advocacy, and the powers of the entities that apply the guarantees are the components of the guarantees of advocacy.

It was determined that there is an inconsistency between the provisions of substantive and procedural law, which regulate the process of implementing the guarantees of advocacy, in addition, in order to create the proper conditions for ensuring compliance with the guarantees, the principles of the independence of the legal profession and the confidentiality of its activities must be fully implemented.

It was established that the level of complete compliance with the guarantees of advocacy activity is directly related to the level of development of the legal consciousness of the society and the perfection of the political system, it is these components that have the main influence on the degree of development of the advocacy institute and the level of professionalism of lawyers.

Key words: advocacy, guarantees of advocacy, personal protection, implementation mechanism, lawful behavior.

Постановка проблеми. В умовах реформаційного сьогодення, триваючих євроінтеграційних процесів всіх без виключення інституцій в Україні, сфера надання професійної правничої допомоги також зазнала певних змін, що проявляється в перерозподілі ролі між правовими інститутами, які функціонально покликані здійснювати реалізацію функцій держави щодо захисту конституційно гарантованих прав і свобод людини й громадянина. Одним з таких інститутів виступає адвокатура, саме тому діяльність законодавця, практиків та наукової спільноти наразі направлено на пошук нових підходів адміністративно-правового

регулювання питань адвокатської діяльності, створення належних умов її здійснення з боку державних інституцій, оскільки роль адвокатури у житті правового суспільства залишається надзвичайно важливою.

Світова спільнота визнає інститут адвокатури як професійне об'єднання незалежних самозайнятих правників, які покликані забезпечити провадження важливого завдання - реалізацію права на захист свобод та інтересів, шляхом надання правової допомоги. Варто відзначити, що для належної реалізації такої задачі, необхідна наявність ініціативи та дієвих кроків з боку держави по формуванню належних умов функціонування інституту адвокатури, що в свою чергу підкреслює особливий статус адвоката, як особи, що забезпечує надання професійної правової допомоги.

Адвокатура, виступаючи одним із складових елементів системи правосуддя, потребує нагального застосування реформаційних заходів, покликаних забезпечити дотримання гарантій адвокатської діяльності з боку державних інституцій. Проте в сучасних умовах, враховуючи запроваджені на території України воєнний стан, питання створення належних умов і дотримання гарантій функціонування адвокатури лише дискутуються, що свідчить про актуальність теми дослідження та поставлених задач.

Розробка теоретичної складової проблем забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності в Україні має важливе практичне значення, оскільки за результатами її здійснення уявляється можливим з'ясувати дієві механізми реалізації гарантій та запропонувати шляхи з вдосконалення чинного законодавства та практичні аспекти його застосування під час провадження адвокатської діяльності.

Стан дослідження проблеми. Дослідженню питань адвокатської діяльності та забезпечення дотримання гарантій в свої роботах приділили увагу М. Антонович, Н.М. Бакаянова, М.Ю. Баршевський, А.М. Бірюкова, Т. Варфоломеева, Є.В. Васьковський, Т.Б. Вільчик, С. Гончаренко, О.С. Деханов, С.О. Іваницький, В.В. Заборовський, А.Г. Кучерена, С.М. Логінова, М.М. Михесенко, С.В. Прилуцький, М. Погорецький, Н.Ю. Сакара, О.Д. Святоцький, Л.В. Тацій, Д.П. Фіолевський, С.Я. Фурса, П.В. Хотенець, О.Г. Яновська та інші вчені.

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності «гарантії адвокатської діяльності», ознак що їх характеризують, засад функціонування гарантій та визначення елементів механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно нормі статті 5 «Адвокатура і держава» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI, адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності [1].

Гарантії адвокатської діяльності України виражаються, насамперед, у нормах чинного законодавства, що конкретизують механізм захисту професійних прав адвокатів. Однак далеко не всі правові норми є правовими гарантіями адвокатської діяльності, а лише ті з них, що містять визначені умови та засоби, за допомогою яких досягається безперешкодне користування адвокатом професійними правами й виконання обов'язків при наданні правничої допомоги [2, с. 88].

Як відзначається в багатьох працях дослідників правових аспектів адвокатської діяльності та забезпечення дотримання встановлених гарантій, правовий статус адвоката та відсутність втручання в його роботу з боку державних інституцій є певним показником розвитку суспільства, його демократичності та правового рівня. Чинне законодавство визначає головну роль адвокатури, яка полягає у захисті прав, свобод та законних інтересів особи, забезпеченні рівного та вільного доступу до правосуддя. Кожна правова держава на рівні основного закону визнає адвокатуру високопрофесійним незалежним інститутом та гарантує відсутність будь-якого втручання в її діяльність. Професійна правова допомога адвоката може мати високий рівень ефективності лише за умови відсутності будь-яких перешкод з боку держави та її органів в ході провадження ним своєї діяльності по захисту інтересів клієнта. Адвокатська діяльність наділена певною специфікою, яка полягає у наявності постійних конфліктів та протистояння, проте не з клієнтом а з інституціями чи особами яким клієнт протистоїть. При цьому адвокат законодавчо наділений не великим арсеналом засобів і можливостей, щоб забезпечити захист прав та інтересів свого клієнта. Тож він має хоча б сам зазнавати мінімального тиску та втручання в роботу, що перешкоджатимуть йому професійно захищати інтереси довірителя.

З урахуванням зазначеного, вважаємо за потрібне з'ясувати зміст дефініції «гарантії адвокатської діяльності».

Гарантії – це система соціально-економічних, політичних, моральних, юридичних, організаційних передумов, умов, засобів і способів, що створюють рівні можливості особистості для здійснення своїх прав, свобод та інтересів [3, с. 311].

Словники не містять безпосередньо тлумачення поняття гарантії адвокатської діяльності, проте дають визначення сутності самого інституту «гарантія» у різних сферах суспільних відносин.

Так, на думку авторів енциклопедичного словника, «державні гарантії» 1) забезпечення чогонебудь, запорука чому-небудь; 2) у цивільному праві – один із способів забезпечення виконання юридичною чи фізичною особою обов'язків, зобов'язань, передбачених нормативно-правовим актом чи певною угодою. Державні гарантії – спосіб забезпечення цивільно-правових зобов'язань, взятих державою перед своїми громадянами [4, с. 161].

Автори тлумачного словника визначають «гарантом» державу, організацію чи особу, які гарантують що-небудь; «гарантувати» - давати гарантію у чому-небудь, від чого, захищати; «юридичні гарантії» - законодавчо закріплені засоби охорони суб'єктивних прав громадян і організацій, способи їх реалізації, а також засоби забезпечення законності і охорони правопорядку, інтересів особистості, суспільства і держави [5, с. 222].

Гарантії виступають основоположним елементом будь-якої діяльності та правового статусу, зокрема адвоката як процесуального учасника та адвокатської діяльності в цілому.

Свою позицію щодо гарантії адвокатської діяльності висловив С.Н. Братусь, в якій відзначається, що правові норми самі по собі безсилі, необхідні якісь правові гарантії, тобто інші правові норми, для того, щоб перші могли б бути застосовані і реалізовані на практиці [6, с. 78-79].

Пункт 1.6 Загальних положень затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 182 від 27.07.2013 року «Положення про комітет захисту прав адвокатів та гарантії адвокатської діяльності» містить визначення «гарантії адвокатської діяльності» - це система умов і заходів правового характеру, передбачених у відповідних нормативно-правових актах, які забезпечують ефективну реалізацію адвокатом покладених на нього повноважень щодо надання правової допомоги, здійснення захисту та представництва у їх повному обсязі, зокрема, але не виключно, встановленими ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», іншими законами, підзаконними актами, міжнародними угодами, згода на ратифікацію яких надана Верховною Радою України [7].

Гарантії адвокатської діяльності в правовому суспільстві, за умови їх належної реалізації і дотримання, мають неocenенне значення. Інститут адвокатури, виступаючи гарантом законності у відносинах між державою та особою, виконує ряд надважливих завдань, тож запроваджені на законодавчому рівні гарантії варто визнати базисом, що покладено в основу поваги та беззаперечної довіри до адвоката як фахівця і адвокатури в цілому.

В.В. Заборовський, досліджуючи дане питання доходить до висновку, що під гарантіями адвокатської діяльності слід розуміти один із елементів правового статусу адвоката, який являє собою сукупність умов, способів та засобів передбачених законодавством про адвокатуру, що спрямовані на забезпечення належної реалізації всіх інших елементів такого статусу, з метою створення відповідних умов надання професійної правничої допомоги [8, с. 146].

Н.А. Бедюк під правовими гарантіями адвокатської діяльності розуміє встановлені нормами закону засоби та умови, які спрямовані на забезпечення можливості здійснення та реалізації адвокатом його професійних повноважень з метою надання ефективної правової допомоги своєму клієнту [9, с. 160].

В юридичній літературі визначено характерні для гарантії адвокатської діяльності ознаки, до яких віднесено:

- політична значущість (процесуальні гарантії діяльності адвоката являють собою не лише юридичне, а й політичне явище; вони слугують показником рівня законності й дотримання прав людини, свого роду індикатором, за яким можна визначати рівень демократії в країні);

- загальний характер (питання про існування гарантії має вирішуватись безвідносно до конкретних обставин конкретної справи, незалежно від того, були чи не були допущені якісь порушення прав адвокатів, були чи не були задіяні засоби, покликані забезпечити правовий статус адвоката);

- вираженість у праві (гарантія має бути закріпленою в одній або низці нормі національного законодавства);

- спрямованість на досягнення одного з таких завдань: а) забезпечення реалізації якогось інтересу; б) захист інтересу від посягань на нього; в) сприяння ліквідації посягань та їх негативних наслідків;

- наявність чітко визначеного предмета і ясно вираженої спрямованості впливу [10, с. 104-105].

Тож гарантії адвокатської діяльності – визначаються як елемент правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що представляє собою встановлені або санкціоновані державою на рівні закону способи та умови провадження адвокатської діяльності, які забезпечують повноцінну реалізацію професійних та соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

З'ясувавши сутність гарантії адвокатської діяльності вважаємо за необхідне розширити перелік визначених в літературі характеризуючих ознак.

По-перше, гарантіям адвокатської діяльності має бути притаманна ефективність. Саме дана ознака сприятиме дієвості гарантії і допоможе уникнути їх декларативності, адвокат повинен отримати реальну можливість повноцінно користуватись наданими йому правами під час надання професійної правової допомоги клієнту, це в свою чергу забезпечить належний захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка звертається за юридичною допомогою до адвокатів.

По-друге, гарантіям адвокатської діяльності притаманний універсальний характер, оскільки коло суб'єктів, які відповідно до чинного законодавства зобов'язані або вчинити певну дію або навпаки утриматися від вчинення дії яка суперечить законодавству та перешкоджає належному виконанню обов'язків адвоката, є невизначеним. Проте, з іншого боку, і адвокат в ході надання професійної правової допомоги, не повинен виходити за межі наданих гарантії і не втручатись в роботу органів державної влади, суду та слідства.

По-третє, гарантіям адвокатської діяльності властива беззаперечність, тобто світова спільнота визнає гарантії основоположною умовою функціонування інституту адвокатури, як важеля протистояння інтересів особи інтересам держави, про що свідчить наявність міжнародних нормативних актів в цій сфері, які Україна ратифікувала, надавши їм статус джерела права. Як приклад, можна розглянути Основні положення про роль адвокатів (Прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року), де визначено, що Уряди мають забезпечити адвокатам: а) можливість здійснювати їх професійні обов'язки без залякування, перешкод, завдання турботи й недоречного втручання; б) можливість вільно пересуватися і консультувати клієнта у своїй країні та за кордоном; в) виключення можливості піддавати покаранню або погрожувати його застосуванням та можливості обвинувачення, адміністративних, економічних та інших санкцій за дії, здійснювані відповідно до визнаних професійних обов'язків, стандартів та етичних норм [11; 14].

Процесуальні права і обов'язки адвоката різноманітні за своєю суттю, призначенням та процесуальним порядком реалізації, їм кореспондується обов'язок держави, в особі її органів та посадових осіб, забезпечити належні умови реалізації визначених законом прав та обов'язків адвокатів. Саме ці відносини становлять предмет правових гарантій адвокатської діяльності.

Вагомим важелем впливу на ситуацію в питаннях забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності на сьогодні залишається Європейський суд з прав людини та прийняті ним рішення.

Зміст нормативно-правових актів, у яких містяться положення про гарантії адвокатської діяльності, відповідають загальноєвропейським стандартам у цій сфері та вимогам міжнародних документів. Проблема порушення прав адвокатів лежить в площині відсутності дієвих механізмів реалізації гарантій адвокатської діяльності. Неузгодженість між нормами процесуального законодавства і відповідними положеннями Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI [1] щодо гарантій адвокатської діяльності створює підстави для їх ігнорування. У зв'язку з цим особливого значення набуває діяльність адміністративних та судових органів, які мають і повинні на основі закону створити прогресивну практику встановлення порушення прав адвокатів і гарантій адвокатської діяльності та відповідного реагування, у тому числі шляхом притягнення до відповідальності винних осіб [12, с. 287].

Досліджуючи механізм реалізації гарантій адвокатської діяльності, який має важливе значення для забезпечення дотримання встановлених гарантій, відзначимо що він включає в себе ряд взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів: 1) правова форма регламентації гарантій – тобто закріплення на рівні закону способів та умов провадження адвокатської діяльності, які забезпечують повноцінну реалізацію професійних та соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. При цьому варто відзначити, закріплені на рівні національного законодавства гарантії мають відповідати нормам міжнародного права та базуватись на сформованій практиці Європейського суду з прав людини; 2) ефективність дієвості механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності залежить від кола суб'єктів, які застосовують гарантії та покликані забезпечити дотримання цих гарантій. Суб'єктами, що застосовують гарантії адвокатської діяльності, на нашу думку виступають особи визначені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI, а саме адвокат, його помічник, стажист, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також особа, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю. Суб'єктами покликаними забезпечити дотримання гарантій адвокатської діяльності виступають, на підставі цього ж Закону, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи [1]; 3) важливим елементом функціонування механізму є – повноваження суб'єктів, які застосовують гарантії та покликані забезпечити дотримання цих гарантій а також процедура реалізації цих повноважень.

Розбудова правової держави є неможливою без створення гарантій для захисту й забезпечення механізму функціонування такого специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура. І хоча інститут адвокатури не уповноважений на те, аби спеціально стежити за дотриманням прав і свобод людини, не може застосовувати заходи примусу в разі їх порушення, але він за своєю сутністю є специфічним засобом контролю за дотриманням законів у процесі здійснення правосуддя. Тому держава зі свого боку має захищати незалежну адвокатську діяльність [13, с. 575].

Висновки. Підсумовуючи варто відзначити, що регламентована чинним законодавством система гарантій адвокатської діяльності побудована з урахуванням міжнародних нормативних актів, судової практики та запроваджених світових стандартів функціонування інституту адвокатури. Проте, має місце неузгодженість положень матеріального і процесуального права, якими врегульовано процес реалізації гарантій адвокатської діяльності, крім того, для створення належних умов забезпечення дотримання гарантій має повноцінно реалізовуватись дія принципів незалежності адвокатури та конфіденційності її діяльності.

Рівень повноти дотримання гарантій адвокатської діяльності безпосередньо пов'язані із рівнем розвитку правової свідомості суспільства та досконалістю політичної системи, саме ці складові чинять основний вплив на ступінь розвитку інституту адвокатури та рівень професійності адвокатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Відомості

- Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
- 2.Козлов О.О. До питання щодо визначення ознак гарантій адвокатської діяльності. Юридичний бюлетень. 2018. Випуск 7 Ч. 1. С. 86-91. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7_2018/part_1/14.pdf
- 3.Теория государства и права: курс лекций / Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2001. 776 с.
- 4.Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ. 2010. 820 с.
- 5.Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад, і голов, ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун». 2005. 1728 с.
- 6.Братусь С.Н. Юридическая ответственность и законность. М.: Юрид.лит., 1976. 216 с.
- 7.Положення про комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності. Рішення Ради адвокатів України № 182 від 27.07.2013 року (зі змінами і доповненнями). URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.10.25-pologennya-181.pdf>
- 8.Заборовський В.В., Манзюк В.В. До дефініції поняття «гарантії адвокатської діяльності». Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 15-16 лютого 2019 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет. 2019. С. 144-147. URL: <https://cutt.ly/0wyRdfm3>
- 9.Бедюк Н.А. Гарантії адвокатської діяльності в Україні: сучасний стан та проблеми реалізації. Перспективні напрямки розвитку сучасної юридичної науки: матеріали наукової конференції 20-21 березня 2015 р. (м. Івано-Франківськ). 2015. С. 158-161
- 10.Витрук Н.В. Процессуальные формы реализации и охраны прав и обязанностей граждан. Юридическая процессуальная форма / под ред. П.Е. Недбайло и В.М. Горшенева. Москва, 1976. 279 с.
- 11.Основні положення про роль адвокатів. Положення. Міжнародний документ. Прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#top
- 12.Горбань Н.С. Гарантії адвокатської діяльності: поняття, генеза, значення. Часопис Київського університету права. 2018. № 2. С. 284-289. URL: <https://cutt.ly/lwyRs8vh>
- 13.Гайворонська В.В., Водолазкий С.Г., Микитюк О.С. Процесуальні гарантії адвокатської діяльності й деонтологічні стандарти в рішеннях Європейського суду з прав людини. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 4. С. 572-575.
- 14.Соболь Є.Ю., Звенигородська О.В. Основні складові елементи адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини. Наукові записки. Серія: Право. 2022. Випуск 13. С. 70-74.

REFERENCES:

1. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist. (2012, July 5). [On advocacy and advocacy]. *Zakon Ukrainy № 5076-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), № 27, 282*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> [in Ukrainian].
2. Kozlov, O.O. (2018). Do pytannia shchodo vyznachennia oznak harantii advokatskoi diialnosti. [To the issue of determining the features of guarantees of advocacy]. *Yurydychnyi biuletyn. Vypusk 7 Ch. 1.* 86-91. Retrieved from: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7_2018/part_1/14.pdf [in Ukrainian].
3. Matuzova, N.I. & Malko, A.V. [Ed.]. (2001). *Teoriya gosudarstva i prava: kurs lektsiy*. [Theory of state and law: a course of lectures]. 2-e izd., pererab. i dop. M.: Yurist'. 776. [in Russian].
4. Kovbasiuk, Yu.V., & Troshchynskiy V.P., & Curmin, Yu.P., & Bakumenko V.D., & Mykhnenko A.M. (2010). *Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia*. [Encyclopedic dictionary of public administration]. 820. [in Ukrainian].
5. Busel, V.T. (Ed.). (2005). *Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.)*. [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with supplements and supplements)].1728. [in Ukrainian].
6. Bratus, S.N. (1976). *Yuridicheskaya otvetstvennost i zakonnost*. [Legal responsibility and legitimacy], Yurid.lit. 216. [in Russian].
7. Polozhennia pro komitet zakhystu prav advokativ ta harantii advokatskoi diialnosti. (2013, July 27). [Regulations on the Committee for the Protection of Lawyers Rights and Guarantees of Lawyers Activity]. *Rishennia Rady advokativ Ukrainy № 182 (zi zminamy i dopovnenniamy)*. Retrieved from: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.10.25-pologennya-181.pdf> [in Ukrainian].
8. Zaborovskyi, V.V., & Manziuk, V.V. (2019). Do definitsii poniattia «harantii advokatskoi diialnosti». [To the definition of the concept of "lawyers guarantee"]. *Pravova derzhava: istoriia, suchasnist ta perspektyvy formuvannia v Ukraini: materialy Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii*. 144-147. Retrieved from: <https://cutt.ly/0wyRdfm3> [in Ukrainian].
9. Bediuk, N.A. (2015). *Harantii advokatskoi diialnosti v Ukrainy: suchasnyi stan ta problemy realizatsii*. [Guarantees of lawyer activity in Ukraine: current state and problems of implementation]. *Perspektyvni napriamky rozvytku suchasnoi yurydychnoi nauky: materialy nauковоi konferentsii 20-21 bereznia 2015*. (m. Ivano-Frankivsk). 158-161 [in Ukrainian].

10. Vitruk, N.V. (1976). *Protsessualnyie formy realizatsii i ohranyi prav i obyazannostey grazhdan.* [Procedural forms of realization and protection of the rights and obligations of citizens], *Yuridicheskaya protsessualnaya forma.* 279. [in Russian].

11. *Osnovni polozhennia pro rol advokativ.* (1990, August 1). [Basic provisions on the role of lawyers]. *Mizhnarodnyi dokument. Pryiniaty VIII Konhresom OON po zapobihanniu zlochyam.* Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#top [in Ukrainian].

12. Horban, N.S. (2018). *Harantii advokatskoi diialnosti: poniattia, heneza, znachennia.* [Guarantees of advocacy: concept, genesis, meaning]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava.* № 2. 284-289. Retrieved from: <https://cutt.ly/lwyRs8vh> [in Ukrainian].

13. Haivoronska, V.V., & Vodolazkyi, S.H., & Mykytiuk, O.S. (2021). *Protsesualni harantii advokatskoi diialnosti y deontolohichni standarty v rishenniakh Yevropeiskoho sudu z prav liudyny.* [Procedural guarantees of advocacy and deontological standards in decisions of the European Court of Human Rights]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal.* № 4. 572-575. [in Ukrainian].

14. Sobol, Ye.Iu., & Zvenyhorodska, O.V. (2022). *Osnovni skladovi elementy administratyvno-pravovoho zabezpechennia prav i svobod liudyny.* [The main constituent elements of the administrative and legal provision of human rights and freedoms]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pravo.* Vypusk 13. 70-74. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023